

Typiska representanter för det idrottande Sverige.

Allting i denna värld är relativt utom två saker. Döden och dumheten. Vad som är svenskt är också relativt. Det behöver inte vara solklart att det som för närvarande betraktas som svenskt också är det.

Vad krävs för att en idrott ska anses vara svensk?

Så verkar då denna fimbulvinter ha kommit till sitt slut. Fast det kanske är att ta i att kalla det fimbulvinter. En riktig sådan ska ju vara i tre år och dessutom vara utan somrar. Men en vargavinter har det i alla fall varit. I mer än en bemärkelse ska det kanske sägas. Och det är riktigt svenskt. Kallt, mörkt, och härdande. Det är i detta karga klimat som svenskens karaktär dansas och blir till en riktig stark och stryktålig hårding. En sådan där som varken svininfluensan eller ryssen biter på. Detta speglas i de hårda vinteridrotterna, där mörkrets furstar utför ständiga bragder på vars ära nationens fundament vilar. Han fuskar eller dopar sig inte. Svensken är en ädel kämpe. Han är en sådan där som *"får oss att framryta vår passionerade kärlek till fosterlandet likt älgar i brunsttider"*, som August Strindberg en gång så mustigt formulerade det. Mot detta står bilden av sydliga nejdernas idrottsutövare som klena och inte alls av samma humanvirke. Snara till fusk är de också, vilket även gör dem moraliskt opålitliga.

I allt väsentligt är det denna självbild av Idrotts-Sverige vi matas med. Den som gällt sedan mitten av 1800-talet. Och även utomlands marknadsför vi gärna denna bild. Fast där uppfattas den inte på något sätt positivt som i Sverige. Jag har i en tidigare krönika citerat engelska *Daily Mail*, som beskriver Sverige likt "en nation av 7 miljoner skidåkare i mörker". Och då var detta menat som något förklenande om svenskar.

Vad är det egentligen som gör en idrott svensk? Att den är så där riktigt svensk som en tjock grillad med mos från korvkiosken. Är det gammal hävd? Att den har funnits länge. Till exempel att den fanns då den svenska nationalismen hade ett uppsving på senare hälften av 1800-talet. Eller för att den är unik för Sverige? Att vi så att säga är ensamma om den. Så som varpa är typiskt gotländskt. Eller är det för att vi står oss väl i en stenhård internationell konkurrens som är någorlunda jämnt fördelad över jordgloben? Eller för att svenskar vinner med begränsad internationell konkurrens? Eller är det många utövare som bestämmer det? Kan det som är typiskt svenskt ändras över tiden? Allting är ju faktiskt relativt. Tider är relativa, konkurrens och antal utövare är relativt. Vem ska bestämma vad som är just svenskt och på vilka grunder?

Min uppfattning är att detta är något som inte problematiseras eller diskuteras. Inte ifrågasätter man väl något där Sverige är framgångsrikt. Speciellt inte ett olympiskt år. Risken att stämplas som landsförrädare då är för stor. Och det är ganska störigt. Det drar ju ner rullgardinen för en diskussion direkt. Men jag tar risken och anser att vår bild av idrotten och förutsättningarna för den, är i allt väsentligt byggd på gamla ideal och förutsättningar. En del idrotter tycker jag dessutom att det finns fog för att påstå att de inte är så typiskt svenska, även om de är gamla.

Idrottsgalan konserverar bilden av svensk idrott

Årets idrottsgala levde upp till det traditionella bildspråket av svensk idrott. Skidåknungen kammade hem 40 % av utmärkelserna. Alla dessa var skidskyttar. De har ju inte heller gått lottlösa från de senare årens idrottsgalor. Men hur stora är skidskyttars bragder egentligen? Får man ifrågasätta detta? Kan man mäta det?

En rätt så lokalt utbredd idrott

Bragder kan väl i själva verket inte mätas, eftersom det är ett godtyckligt och påhittat begrepp utan definition. Motiveringarna kan ju ibland också vara ganska krystade och krumbuktaktiga. Det året Charlotte Kalla kammade hem ett par utmärkelser, var det för ett ryck i en backe. Då behövdes också kreativa formuleringar om stordåd. Dessutom känns det som om skidskyttarna är en aning över-representerade när det gäller svenska bragder.

I Sverige finns enligt Svenska skidskytteförbundets verksamhetsberättelse ungefär 500 aktiva skidskyttar. Den statistiska vägen från botten till absolut svensk elit är alltså inte särskilt lång. Den blir kortare ju färre utövare som finns. Så, det är alltså ingen breddidrott vi talar om. Risken att möta en träningsklädd skidskytt på bussen är inte överdrivet stor.

Att finna någon tillförlitlig statistik om den globala utbredningen låter sig inte göras. Men det är nog ingen överdrift att påstå att situationen internationellt är ungefär densamma. Hur stor blir då denna bragd i ett internationellt perspektiv? Ja, om detta kan det finnas skäl att hysa tvivel.

Och hur svenskt är skidskytte som idrott? Praktiskt taget alla svenska landslagsskyttar bor i Östersund! Denna stad finns förvisso inom Sveriges gränser. Men räcker det? Som en jämförelse kan man konstatera att en absolut majoritet av alla som utövar varpa bor på Gotland. Det betraktas minsann inte som någon särskilt typiskt svensk sport. Bara väldigt gotländskt.

Femhundra ska ställas mot att flera hundra tusen som spelar innebandy och fotboll i Sverige. Det är ju detta vi gör i det här landet. Och ändå väger innebandyn lätt i bilden av Sverige. Varför vore det fel att ställa ett krav på utbredning både geografiskt och antalsmässigt för att bestämma vad som är svenskt? Egentligen inget fel alls. Om man kollar i Nationalencyklopedin, så definierar man där nationalsport med att det är det som är mest utbrett i antal utövare. Då ligger ju innebandy och fotboll bra till. Skidskytte – tja, det hamnar väl i Östersund.

Innebandy är mer svenskt än curling

Nu har det varit vinter-OS också. Det är tillfället då en del sporter, som annars med rätta för en marginell tillvaro, plötsligt dyker upp som viktiga nationalsporter. Ta det här med curling som exempel. Förra gången det begav sig vann det svenska damlaget och utsågs naturligtvis till nationalhjältar på idrottsgalan då.

I Sverige finns det ca 500 damseniorer som utövar curling av totalt ca 4000. Curlarna är alltså betydligt fler än skidskyttarna. Svenska curlingförbundet har en omsättning som är ganska exakt så stor som Malmö FBC's förra året. Hur stor är då denna sport internationellt? Inte särskilt stor om man undantar Kanada. Där är den stor. Men jag tycker ändå att man kan säga att samma relativa mått på idrottsbragd kan gälla för denna sport som för skidskyttet. Samma relativa värde som typiskt svenskt också.

Städdille på is. Typiskt svenskt?

Nu vann ju det svenska damlaget OS i år också. Mest pga ett misstag av Kanada än på egen skicklighet. Vi får se hur detta uppmärksammas på kommande idrottsgala. Men räkna med att det kommer att ske.

Kanske behöver vi dessa s.k. bragder för att glömma bort av vi bara utgör en liten etnisk spillra på några promille på den här planeten. Vårt nationella självförtroende behöver boostas inför oss själva. Det gäller att förstora sig likt en spelande tjädertupp eller påfågel. Det är ju faktiskt vad idrottsgalan gör – blåser upp sig som ett tjäderskådespel så ofantligt som det bara går och på så sätt skapar bilden av det idrottande Sverige.

I Sverige spelas innebandy och fotboll. Det är i dessa sporter konkurrensen är ojämförligt störst. Det är dessa sporter som betyder något för de stora ungdomslagren. På regionbuss 166 ser jag träningsklädda innebandyspelare flera gånger i veckan. Därför kan man fastslå att surströmming och skidskytte är lokala företeelser. Men korv med bröd och innebandy, det är riktigt allsvenskt.